

Förskole R Bristen på förskolelärare katastrofal: Nu måste staten ta SITT ANSVAR

— Nu måste staten ta sitt ansvar för utbildningen. Vår personalbrist på daghemmen är akut! Det säger socialcheferna John Lovén och Martin Koff i Huddinge och Botkyrka.

Idag fattas det 100 förskolelärare i Botkyrka och ca 40 i Huddinge. I Botkyrka står redan tre daghem tomma på grund av bristen på förskolelärare. Nästa år blir det ännu fler. Kan inte de nya daghemmen öppnas under första halvåret 1975 går kommunen därtill miste om de särskilda statliga bidragen till barnstugorna. Och i kommunens egen ansträngda budget finns inga pengar att betala med.

Socialcheferna och de sociala centralnämnderna i Huddinge och Botkyrka har börjat ett intensivt samarbete för att gemensamt försöka lösa den akuta krisen. Förra veckan uppvaktade de statsrådet Anna-Greta Leijon. Hos henne krävde de att hösten 1974 få starta en vidareutbildning av barnskötare till förskolelärare med 32 platser.

— Det finns lokaler i Västra Flemingsberg, vår kommunala vuxentubildning har lovat att administrera utbildningen och det finns möjlighet att skaffa lärare, säger John Lovén. Kommunen ställer också upp med praktikplatser.

— Allt som saknas är departementets tillstånd och pengar.

I höst startar sådan här vidareutbildning på fem platser i landet, men för Stockholmsregionen finns bara 24 platser i Solna. Det är som en droppe i havet! Dessutom vet man av erfarenhet att den ort, där utbildningen ges, också får behålla de flesta av dem som utbildas.

Från flera olika håll får kommunerna propaganda om att de bör satsa på daghemsutbyggnad. Det säger Kommunförbundet och det säger statens delegation för jämställdhet mellan kvinnor och män.

Staten talar om sin åsikt genom att ge extra bidrag till de barnstugor, som byggs i år och tas i bruk senast under första halvåret nästa år. Både Botkyrka och Huddinge har tagit de här rekommendationerna på allvar. Botkyrka har tidigare lagt flera daghem och byggt dem i år. Både kommunerna har gjort ganska ambitiösa satsningar på att bygga ut barnstugorna. Men när väl lokalerna finns måste man också ha personal.

Annonskampanj

Botkyrka och Huddinge har satsat 25 000 kr vardera på att rekrytera förskolelärare. Botkyrka har i första hand gått ut med en stor annonskampanj. Huddinge har rest runt till olika seminarier och informerat och även bjudit in seminarieelever till kommunen.

— Vi har lyckats anställa sexton förskolelärare, säger Alice Karlsson, ordförande i sociala centralnämnden i Huddinge.

— Botkyrka har fått summa summarum två förskolelärare på annonskampanjen, säger Annika Öhrström, ordförande i Botkyrkas sociala centralnämnd.

— Det kan jämföras med att

Malmö på en annons om förskolelärare som sjukvårdare fick 100 svar och anställde 40 personer på en gång, säger Ragnhild Lind, personalassistent i Huddinge.

Svårigheten att skaffa kvalificerad personal till barnstugorna är ingen isolerad företeelse. Mycket av problemen hänger ihop med att det i allmänhet är kvinnor, som är förskolelärare. Det i sin tur beror bl a på den låga lönen.

— Om vi hade fler arbetstillfällen för män skulle det vara lättare att få hit de kvinnliga förskolelärarna, säger Martin Koff.

Männen styr

Just det problemet har barnstugeassistenten Kjell Jarnving i Huddinge mött när han har rest runt till seminarierna. De blivande förskolelärarna har varit intresserade av att flytta till Huddinge men inte kunnat ta jobbet för att de haft män eller fästmän på seminarieorten.

Det är därför det är så viktigt för de unga, barnrika kommunerna söder om Stockholm att få sin egen vidareutbildning av förskolelärare. Kvinnorna i Huddinge kan inte resa ända till Solna för att gå i skola. Dessutom krävs lång erfarenhet av arbete med barn för att komma in på utbildningen där. Och mycket få barnskötare i Huddinge och Botkyrka har tolv års erfarenhet i yrket, vilket i verkligheten krävs för att komma in, även om de formella kraven är låga.

Barnlediga

Att det i allmänhet är unga kvinnor som är förskolelärare betyder också att många är barnlediga.

— Vid en räkning var 30 procent av våra förskolelärare barnle-

diga samtidigt, säger Ragnhild Lind.

Trots att det varje år utbildas närmare 2 500 förskolelärare är bristen katastrofal på vissa orter och södra Stor-Stockholm ligger särskilt illa till.

Nästa år kommer också lägen som talar om barn med särskilda behov, säger Kjell Jarnving. Den kräver att kommunerna ger speciell hjälp åt barn med sociala eller andra svårigheter. Kommunen åläggs också att ta reda på de här barnen. Då behöver vi ännu fler förskolelärare.

— Om vi får vår vidareutbildning skulle den även ge arbetstillfällen för kvinnor som vikarier medan andra går på utbildning, säger John Lovén. Det anser han vara en viktig synpunkt eftersom arbetslösheten både i Huddinge och Botkyrka är svår för kvinnor och ungdomar.

Stimulans

Möjligheten för barnskötare att avancera till förskolelärare är också en stimulans för en stor personalgrupp.

Hur tänker man då lösa problemen med eller utan den önskade vidareutbildningen i Flemingsberg?

— Jag bedömer att vi kan klara av situationen genom kontakt med seminarier, kommunal fortbildning av barnskötare och akademiker och genom kontakt med utbildade men icke yrkesverksamma förskolelärare, säger John Lovén. Men han påpekar också hur viktigt det är att man hela tiden trycker på de statliga myndigheterna att bygga ut den ordinarie utbildningen och att AMS bygger ut sin vidareutbildning.

Huddinge har redan flera aka-

demiker med beteendevetenskapliga ämnen i sin examen anställda på barnstugorna. Det finns också intern fortbildning inom kommunen både för utbildad personal och för dem som inte har formell kompetens.

Personlig kontakt

— Vi tänker ta personlig kontakt med alla som har förskolelärarutbildning och inte jobbar, säger Annika Öhrström. Hon vill också kontakta alla lågstadielärare utan jobb. Bland dem finns arbetslöshet och hon tror, att de kan vara lämplig personal även på barnstugorna.

— Men vi kan inte, realistiskt sett, nå upp till våra ambitioner, säger hon.

— Vi måste satsa på barnen, när vi nu vet vilka stora svårigheter de möter i de här betongstäderna, säger Alice Karlsson.

— Med normal utbyggnadstakt skulle det ha tagit 400 år att bygga ut Botkyrka till nuvarande storlek, säger Annika Öhrström. Det är självklart att det ger påfrestningar, som är svåra att komma över.

— Det är viktigt både att hålla kvaliteten på barnstugorna och att höja den. Därför måste vi ha utbildningsmöjligheter, säger John Lovén.

Men fortfarande är båda kommunerna i stor utsträckning beroende av nödlösningar. Och fortfarande finns det fler barn i daghemsköerna än i daghemmen. I år bygger Huddinge ut till 1 100 daghemsplatser medan drygt 1 000 barn står i kö.

I Botkyrka finns 1 500 daghemsplatser medan ytterligare ca 2 000 barn är i akut behov av plats.

CHRISTINA ZAAR

DN/SYDVÄST
Stockholm
53.100 ex
(BR 01)
1/vecka
AB PRESSKUPP
102 20 STOCKHOLM 12
SWEDEEN
TEL. 08/62 03 20

1974-06-07